

דמויות

מאת מ. צ. אילן

בעיר קובנה ושמשם יוצאים כל כתבי הסלסתר נגד הציונות והציונים, הצטער מאד כשנדע לו, שאחד מבחורי הישיבה נעשה ציוני. בגסעי לא"י ביקש ממני רחמים שלא אתחבר לציונים.

ר' צבי יפה

שונה ממנו היה ר' צבי יפה. כמה מבני משפחתו השתקעו בארץ וגם אשתו זכתה לעלות. הוא בן הגאון ר' מרדכי גימפל יפה, ציוני מפורסם בשעתו, שעלה לארץ וקבע מוסבו ביהוד ע"י פתח תקוה ויסד שם ישיבה הרבה ת"ח מבחורי הישיבות מירושלים נסעו אליו לקבל תורה מפיו. נפטר בארץ. גם הבן נטה לציונות, אף על פי שלא הגשים את שאיפתו. ר' צבי יפה היה בעל הדרת פנים ותלמיד חכם גדול, בקי בש"ס ופוסקים וגם בספרי השכלה ובספרות הרבנית. היה בארץ אחרי פטירת אביו והביא אתו בחזרה את הספרייה הגדולה שהשאיר אביו ז"ל. זכורני, כשתור מא"י הקיפתו בשאלות על א"י המושבות, ואם באמת הקולוניסטים הם שומרי תורה ומצוות או, כמו שכותבים עליהם מא"י, כולם חפשיים ופורקי עול. היה נזהר מאד בדבריו ובתשובותיו. בניו יושבים בארץ.

ר' אשר חרי

בעל הדרת פנים, לבוש בגדי משי גם בימות החול. היה גאון בתורה ובש"ס. אף הוא סוחר גדול. מנהגו להשכים בבוקר לביהכ"ג ולפני התפילה גומר את כל התהילים, לאחר כך עומד להתפלל בדביקות, ואחר התפילה יושב ולומד עד חצות היום. אחרי הצהריים בא לבית-מסחרו, צדיק ותמים ומאמין לכל אחד, ולא כסוחרים מנוסים היודעים להסתדר עם בעלי החובות, אלא כבן-תורה, שגם בעסקיו שמר על הישר והצדק.

ר' יעקב רוטנברג ור' שלמה פוליאצקי

הראשון יליד בריסק, נכד הרב ר' יעקב מאיר פדוא, והשני, הנקרא העילי ממיצין. שניהם היו עליונים, למדנים מופלגים. שרכשו להם בעצמם השכלה, בעיקר בחכמת התכונה, בפסיקה ובמתמטיקה גבוהה. ר' שלמה היה איש שקט, צנוע ודוח, שקרע תמיד במחשבות ועצבות גסוה על פגיו, ור' יעקב גבה-קומה, והוא שמח תמיד. שניהם ענווים. הם היו תכרים טובים וידידים לכל בחורי הישיבה. ר' שלמה

היו בעמנו אנשי-מעלה וחכמים בעיר בריסק-דליטא שכבר מתו ונשכחו. שרידי הדור הישן, שהכירם והוקירם, מתגעגעים עליהם. ובני הדור החדש לא קנו להם כל מושג עליהם. ברצוני להעלות זכרם של כמה מן האישים בעירנו בריסק-דליטא, אנשי ביהמ"ד, משמר, שנחרב בידי הנאצים.

משפחת ש"ץ

בשנת תרס"ד עזבתי את עירי וזכיתי לעלות לא"י, כמו בחלום אני זוכר את ראש משפחת ש"ץ, ר' ברוך ליב, זקן מופלג ומראהו אומר כבוד, בעל-צדקה מנכבדי העיר. אע"פ שהיה סוחר גדול בעל משרפות יי"ש, היה מבלה הרבה שעות בבית-הכנסת בתפילה ובלימוד. בנו הגדול, ר' ירוחם גבאי העיר, טיפל בכל מוסדות הצדקה, צדקה גדולה, ת"ת, ביקור-חולים, הקדש, שימש גם גבאי בביהכ"ג הגדול שהיה מפורסם ביפיו ובחזונו הגדולים. איש תקיף בדעתו, בעל צורה נאה, בר-אוריון. מנהגו לבוא לביהכ"ג השכם בבוקר למניין הראשון ולישב עד סוף כל המניינים. בינתיים הוא מספיק לסיים כל התהילים וגם עונה לכל הפונים אליו בענייני צדקה, הת"ת והשחיטה וכו'. תחילה הוא מתרגו ואומר לאו ואף גוער, ולבסוף מתפייס ונותן בעין יפה. ביום פטירתו של הרצל, כשהציונים החליטו להספידו בביהכ"ג הגדול, יעצו לו מתנגדי הציונים לעזוב את העיר ולקחת עמו את מפתחות ביהכ"ג הגדול כדי שלא יוכלו לעשות שם את ההספד.

הבן חשני איסר היה שונה ממנו. בעל-מזג נוח ושקט. שאינו מתערב בעסקי-צבור, סוחר גדול של ברזל. נטה קצת להשכלה ולציונות וזכה שכמה מבניו יתיישבו בא"י.

הגאון ר' יעקב זלמן ליבשיץ

ר' יעקב זלמן ליבשיץ — חתנו של ר' ברוך ליב ש"ץ. אביו ר' ברוך מרדכי ליבשיץ שימש רב בכמה ערים גדולות ברוסיה, מחבר הספר "ברית יעקב". בעצמו בר-אוריון גדול, בעל ידיעה עמוקה בש"ס ופוסקים, היתה לו גם נטיה לספרות רבנית ופירסם מאמרים בכתבי-עת חורניים, גבאי הת"ת, נוהג לבחון את התלמידים, אף גבאי הישיבות דא"י, איש יפה-תואר, נהג לילך עקב בצד אגודל כמנהג ת"ח, מדבר בהרחבת הדעת הן בענייני תורה והן במילי דעלמא, מחבב מאד את בחורי הישיבה שלמדו בביהמ"ד דוואג להם. היה חובב תורה ומגיד שיעורים בביהמ"ד בפני בעלי בתים. אף הוא מתנגד גדול לציונות, מאנשי ת"לשכה השחורה שמרכוז